

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR” ES A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET” KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda:
Megyeház.
 Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.
 Kiadóhivatal:
 Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, főuteza 2-ik sz. a.

Megjelen: minden vasárnap.
 Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhöz küldve:
 Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
 Fele évre . . . . . 2 „ 50 „
 Negyed évre . . . . . 1 „ 25 „

Hirdetési díj:
 háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.
 Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár.
 Nyiltter minden sor 10 kr.

Az adókiadó bizottságról.

Maholnap nem lesz ingatlan, melyen kisebb nagyobb összegek vagyis adótartozások ne lennének a kinestár javára telekkönyvileg bekebelezve.

Az is könnyen konstátálható, hogy évről évre sürribben és sürribben növekedik az illető közig. bizottságok által, kért és elrendelt árverések száma.

Az állam dobra vereti polgárainak földéit, házaikat, mert nem képesek adójukat megfizetni.

E szomorú eredményt, többek közt két főbb okra lehet vezetni. Az egyik az államnak folyton növekvő kiadása, melyik szükségessé teszi az adóemelését; a másik kevésbé méltatott ok az adókiadó bizottságok működésében keresendő.

Az első okról — nem lévén politikai lap-e helyütt nem szólhatunk — csak a más okról akarunk pár szót kockáztatni, mert az adókiadó bizottságok működése végeredményében sokkal súlyosabb, mint azt az első pillanatra gondolni lehetne.

Ugyanis az évente kiküldetni szokott adókiadó bizottságokban hivatalból közreműködő állami közegek nem ismerik, a mint hogy közelebről nem is ismerhetik az adózók anyagi körülményeit; mégis az ő szavuk a döntő. A kereseti adónál sokszor képzelt, vagy legalább is tulzottan felvett jövedelmek vétetnek a kivetés alapjául stb.

Innen van, hogy az adózók egy nagy része adójával rendszerint hátralékban marad.

Sokan azt gondolják ugyan, hogy ezt részben a fizetési szabvány hiánya okozza; de tény az, hogy a hátralékosok legnagyobb része a kivetett adóösszeget lefizetni teljesen képtelen.

Bizonyítja ezt egyebek között már azon a dolog természetéből folyó körülmény is, hogy bizony kevesen vannak olyanok, kik magukat az adóvégrehajítás kellemetlenségeinek kitérnek, a mikor azt szép szerével elmellőzhetik; de bizonyítja továbbá az is, hogy a legtöbb árverés eredménye távolról sem felel meg azon összegnek, melynek behajtása céljából az elrendelve lön.

A végrehajtást szenvedettek ily módon tönkre jutnak, holott másfelől az állampénztár sem veheti

azt szolgáltatnak, mivel a kivetett adóösszegnek egy nem jelentéktelen részét, mint behajthatatlant, évente törlesbe hozni kényszerül.

A tulzott adókiadatok tehát semmi részben nem vezetnek célhoz.

Igaz, hogy ily módon papíron fényes számok vannak kimutatva; de a tullepon az élet ezerféle gondjaival megküzdni alig tudó nép képe tűnik szemünk elé; míg az állam pénztári egyensulya helyreállításán teljes szellemi s physikai erejükkel fáradozó homokra építik fel házukat s e megbízhatlan forrásokból vélik a deficit megszüntetésére szükséges pénzüsszegeket elővarázsolhatni.

Ennek ellensúlyozására kell, hogy történjen valami, mert ez fokozatosan nem fog így mehetni.

A nálunk jelenleg divó adókiadó bizottság fohiánya az, hogy a kivető bizottságok mérvadó tagjai az adózó egyének anyagi s egyéb számbaveendő körülményei iránt nincsenek kellő módon tájékozva.

Ennek az a következménye, hogy az adókiadó bizottság nem arányos.

E bajt úgy lehetne ellensúlyozni, hogy nem a város bizonyos, pl. egyes ötdrészében lakó adózók hivatalának meg a bizottság elé, hanem keresetmód vagy foglalkozás szerint.

A bizonyos élethivatású adózó körülményeit a dolog természeténél fogva azok ismerik legjobban s tudják megítélni, a kik ugyanazon pályán működnek.

Egyik vagy másik iparos, kereskedő üzleti jövedelmét iránt senki sem tud megbízhatóbb és kimerítőbb felvilágosítást adni mint társai, kik ugyanazon iparral foglalkozván, kell hogy behatóan ismerjék az azzal járó szükségleteket és mindazon körülményeket, melyek a jövedelem növekedésére vagy esőkényszerre befolyással lehetnek s így a bizottság által okvetlenül számba veendő.

Igy áll a dolog az ügyvédekkel is; sőt ezeknél még sokkal több azon tényezők száma, melyeket figyelembe venni kell.

Mert az ügyvéd, ki csak a legkritikább esetekben van azon helyzetben, hogy biztos jövedelemre számíthat, legfeljebb a múlt évi átlagok szerint tehet vallomást; de vajjon azért a tényleges jövede-

lem az előirányozottnak meg fog kisebb, vagy nagyobb lesz-e; — számok körülménynek közrehatásától függ, melyeket még megközelítőleg sem tud senki oly határozottsággal megítélni, mint épen azok, kik hivatásuknál fogva utalva vannak arra, hogy azokat mérlegre vessék.

Maskülönb, ily eljárási mód behozatala nélkül, ezentul is alig lesz lehetséges a rendszerint előfordulni szokott tévedéseket és — esalódásokat elkerülni, melyek ugy az adózóknak, mint a számok csallhatatlanságában bizton hívó állampénztárnak sok zavart és kellemetlenséget okoznak.

Bizonyára kívánatos, miszerint illető helyen, e fölött gondolkodóba essenek, hogy az adózó közönség terhén könnyítsenek.

Leróni az adót jelen körülményeink közepette a legelső, legszentebb honpolgári kötelességek egyike. De, ha a nép készséggel hozza meg az áldozatot, úgy másrészt bizonyára csak méltányos, oly módot venni alkalmazásba, mely az áldozat meghozását kevésbé terhesse teszi, sőt lehetőleg megkönnyíti.

A kir. tanfelügyelő figyelmebe.

Bártfa, 1886. április 17.

Olvastam az „Eperjesi Lapok” f. évi 15-ik számában a kir. tanfelügyelő jelentését az általa ez évben meglátogatott 20 iskola felől. — Megvallom, hogy ezen jelentés reám kellemetlen benyomást tett, mert abból azt olvastam ki, hogy a kir. tanfelügyelő, — kit személyesen ismerni nincsen szerencsém, mert nem vett magának annyi fáradságot, hogy engem, mint a bártfai tótajkú á. hitv. ev. egyház felügyelőjét, ittlétéről tudósítson, — nem járt el az ügynek megfelelő objectivitással, és hogy nem szánt kellő időt arra, hogy meggyőződjék arról, mely iskolában mit és hogy tanítanak. Ezen jelentésből kiténik az is, hogy a kir. tanfelügyelő praecoepált nézetekkel látogatott meg némely iskolát és hogy hivatalos eljárása közben megtartja saját felekezetének jellegét; ennek s a futólagos vizsgálatnak az lett a következménye, hogy a legtöbb evang. iskoláról sötét s nem objectív képet nyújt. — A bártfai ev. iskoláról a jelentésben az áll, hogy ezen iskola: „egy v e g y e s

TÁRCSA.

Tavaszi virágkiállítás.

Budapecsten, 1886. április 26.

A virágtenyésztés fejleszti az izlést, nemesíti az érzelmeket s a fölföld példája mutatja, hogy nemzetgazdaságilag is hálás, mert jövedelmi tényező épen ugy, mint a művészet. Ezeket mondá Trefort Agoston v. és közokt. miniszter a tavaszi virágkiállítás megnyitására ünnepején. „Ki virágot, ki dalt szeret, rossz ember nem lehet” mondja Kunoss. „Virágimádás szép lelkeknek istentisztelete”, ezt tartja egy magyar közmondás.

A kora tavasz hajnali óráiban, rózsanyílásokor, tehát újnaki kelkedéssel fogok tollat én is, hogy pár röpke képet és gondolatot vessek ide, ezen türelmes papírra.

Az még csak fél éves országos magyar kertészeti egyesület, Zichy Ferencz gróf elnökle alatt most próbál először szerenését és pedig a múlt évi országos kiállítási iparszalon déli hajójában, mely ez alkalommal gyönyörű fali fényodiszával s lobogóival csakugyan „lucis a non lucendo”, lévén annak jelenlegi lakói csupa élő azaleák, rózsák, rododendromok, 7—10 színiú jácintok, pálmák és babérfák, kaktuszok, a legkritikább fenyűnemek mindentéle árnyalatai, angol pelargóniumok, a kir. magyar növénykertnek-Araeae. Amorphophallus rivieri cochin- chinai rendkívül érdekes s nagyon ritka, szép virága*) és csak itt-ott kandikálván ki a lomb- és virágdíszből egy-egy vállalkozóbb ezégek (Kutschera György bpesti bádógos, Spiegel S. bpesti kereskedő stb.) kertészeti szerek és egyéb szakba vágó eszközökből rendezett gyűjteménye, mint valódi iparekkek.

*) Továbbá a Lus. vó saracenia purpurea és sok más itka virág.

Utóbbiak közül mindenekelőtt kiemelendőnek tartom a Spiegel S. által kiállított gyümölcs-aszalót, melyet a kiállító ma, Zichy Ferencz gr. elnökkel egyetemben, Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszternek is nagyon melegen ajánlott, elmondván neki különösen a következőket: A míg Hamburgba füstös aszalt almát szállítottam, nem kellett az senkinek sem. Most azonban, hogy ezen gépen aszalom a gyümölcsöt, mely itt minden fanyarságot elveszt s a mellett egészen fehér marad, (a grönök sorban kóstolták az aszalmányt s nem győzték eléggé dísérni) csak úgy özönlik a sok megrendelés Hamburgból. Pedig ez a gép csak 80 frtba kerül, míg a múlt évi orsz. kiállításon látott hasonló gépek 2—3000 frankba kerültek. A j a n l a t o s e z, ugymond ezután Zichy F. gr. különösen a k e z s é g e k n e k.

Már csak ez a kis gép is, mely körülbelül egy méternyi magas, fél méternyi széles, vasszerkezeti s mely Alten nyomán Jablonczy módszere szerint készült, óriási forradalmat van hivatva előidézni, a gyümölcstenyésztés, különösen pedig az aszalás terén, mert csak így várható a nemzetgazdaságilag is üdvös export. Régi időkben a falusi „aszaló” még egész épület volt, (hogy most milyen nem tudom) s abból bizony a szilva, körte, alma nagyon is füstösen kerültek elő. S jó volt az is, hogy olyan is volt. No, de hát haladunk. Tegyük is! Quittner és Rausch kitűnő eszközei közül különösen híres az „univerzál szivattyú és fecskendő.” V i l b i e h kertész kései kitűnők.

A mi a kiállító díszes névsorát illeti, álljon itt röviden a következő: Zichy Ferencz gr. vedrói kertészetenek gyönyörű virágtelepe, mindjárt a bejárásnál, a deszkapadlóra hevenyészett humuszvirággyakban rendkívül megragadók. Gillemot Vilmos, bpesti rózsakertész 10,000 rózsapéldányból valóban meglepő rózsafaunát állított ki. Seyderhelm Ernő is a terem minden részében óriási virág és díszfalepekkel van képviselve. Ocker

Károly palmaesportjai és kalládiumai nagyszerűek. Mazár József szép kaktuszokat állított ki. Gyönyörűek Nádasdy virág- és díszbokr gyűjteményei. Szelnár József pompás kiállítása pandánuszok, pálmák, latániák és begóniákból áll.

A konyhakertészetet különösen Erdődy Ferencz gr., Zichy Béla gr., Mazár János és Meszlényi Pál képviselik. Milyen óriásiak azok az idei uborkák, cantaloupok, sárga répák, kalarabék, veres káposztafejek és veres hagymák. Unikum a Spiegel által kiállított chinai ranette-alma, mely pompásan telel, de csak szellős helyen és csak kevés napfényvel. Ugyanitt láthatók Zichy Ferencz gr. óriási nagyságu viaszfényű körtéi: Mauthner Ödön zseniálisan mutatja be, kiállítási pázsitfűmag keverékének összes ingredienciáit és pedig egy-egy „Eperjesi lapok” nagyságu valóságos, kész pázsitok alakjában, (mi a királynak is nagyon kellemesen tűnt fel, apr. 28-kán.) Sok vidéki föld-birtokost véghetetlenül érdekel ez. De még pirosposztag, gyönyörű szép feleségöket is! Ezek pedig aligha tettetők lesznek daliás, szép férjökkel szemben.

Az istván-telki kertésziskola érett, nagy számúát igen szépek. A gombatenyésztés meglepően kedves. Fél méternyi hosszú és fél méternyi széles, fenyűgakkal díszített, esinos deszkaalkotmányok tele vannak a legkittünőbb televényfölddel. Ebből buvik ki a gomba 3—5—7-sével és pedig hol a láda egyik sarkában, hol annak kellő közepén. Valóban pástoréleti szép látvány.

A megváltás ünnepének másodnapján J ó z s e f főherczeg, a par excellence, „jó ember” is szietett megtekinteni ezen kiállítást. Nagyon természetesen mindenfelé a legnagyobb kelkesedéssel és igaz rokonszenvvel fogadtattott.

A budapesti és vidéki közönség is óriási oszlopokban tódult a kiállítási épület felé, és pedig még az alkonyati órákban is.

osztályból áll Dirhan Samu tanító vezetése alatt; ez az iskola úgy látszik abban a tévedésben van, hogy egyházi jellegét az iskolában is meg akarja tartani. A tanítás egészen tót, a magyar nyelvben nem éretik el semmi eredmény. Az iskolában a tanítási eredmények helyett az angol társulat kiadványait találta — — hogy a bártfai iskolaügy rendezetlen, az eredmény nem áll arányban sem az iskolák számával, sem a reá fordított költségekkel, sem a tanítók számával.

A jelentés elárulja azt is, hogy a kir. tanfelügyelő még több iskoláról nem vett tudomást, pedig az általa látottakon kívül még vannak iskolák.

Azt sem szabad rosz néven venni, hogy az iskola „egyházi jellegét az iskolában is meg akarja tartani”, — mert ez kötelessége, a míg „felekezeti” iskola marad s a míg a vele rendelkező egyház által fenntartatik. Az iskolának nézete nincs, nem lehet és ez okból „tévedésben” sem lehet.

Az sem áll, hogy a tanítás egészen tót s hogy a magyar nyelvben nem éretik el semmi eredmény. — Bártran s határozottan állítom, hogy a bártfai tartó egyház iskolájában, valamint a hozzá tartozó leányegyházak iskoláiban is a magyar nyelvre tanítanak a gyermekek és hogy mindenütt eléretik a lehető eredmény. Hogy pedig a növendékek az egész tankötelezettség tartama alatt tökéletesen el nem sajátíthatják a magyar nyelvet, azt én nagyon természetesnek tartom és pedig azért, mert Bártfán kívül nincs kisdödvődánk, a gyermekek szüleikkel s a község egyéb lakosaival csak tót nyelven társalognak, tanítóikkal az iskolai tanórákon kívül nem érintkeznek. Ennek az a következménye, hogy a mit a tótajku szülők gyermeke a magyar nyelvből megtanul, azt akként ejti ki, hogy majd a nyelve kifeszamodik tőle s a ki hallja, kínosan fojtja el a nevetést. De ezen a felekezeti önmagok nem képesek segíteni, mert anyagi körülményeik nem engedik.

Allítson a kultusz-minisztérium minden községben, a hol iskola van, egy kisdövdödát s akkor behozhatjuk majd a magyar nyelvet az iskolába akként, hogy ezen nyelven tartassanak az előadások. Addig én nem vagyok képes felfogni, hogy a magyar nyelv megtanulása előtt mikép fogna megérteni a tót ajkú növendék a magyar előadást. — Azt sem értem, hogy lehet azt rosz néven venni, hogy a tót ajkú egyház iskolájában a tót ajkú növendékek tót nyelven tanítanak az alsóbb elemi osztályokban. — A felsőbb elemi iskolában az előadás részben magyar, részben német; de ez oly újonság, melyet a kir. tanfelügyelő nem tartott érdemesnek megismerni; tessék a nyári vizsgákra eljönni, a mikor én minden iskolába elkisérndem s együttesen megvizsgáljuk a növendékek tanulmányát és akkor meg fog győződni, hogy jelentése megcáfoltatott minden tekintetben és hogy az iskola-ügy annyira rendezett, a mennyire csak telt az egyházaktól illetőleg híveitől, hogy az elért eredmény mindenütt túlhaladja az iskolára fordított költséget. A tanítók javadalmazása — bár az egyháztagok a legmegtesztetebb áldozatkészséggel tartják tenn — oly csekély, hogy én még azt is esodálom, hogy egyáltalán akad vállalkozó a tanítói állomás betöltésére.

1886. apr. 28.

A király mondta! . . . Mondta pedig akkor, midőn nevét a Lingel-pavillonban levő vendégekönnybe beírta: „Nagyon meg voltam elégedve. A kiállítás igen szép, sokkal szebb mint a bécsi.”

Pedig hát: a k. magyar kertészeti egyesület csak fél éves; a bécsi virágkiállítást rendező „Gartenbaugesellschaft” pedig már ötven éves!

„Annál szebb az eredmény, melyet elértetek,” mondá ismét a király.

Budapest denique minden ízében máris világváros.

Balogh Andor.

A férfi- s a női nem lélektani jellemzése.

— Irta: dr. Sziávik Mátyás. —

(Vége.)

Azonban látom, hogy már is a gyóntató atya prédikátori hangjába estem! Sietek a 2 nemű egyéniségnek különböző ellentétes állását más oldalról is figyelembe venni.

Ha a házastársakat gyermekek is boldogítja, különböző lesz a szeretete, mely a család tagjait egymáshoz fűzi. Az anya szeretete gyermekekhez egészen közvetlen és természetes, mert az anya gyermekében önmagának egyrészt szereti. Szíve vérvél táplálja azt s nincs erő, mely e szent kapcsolatot elszakítani bírja. Másrészt az apa. Ő saját gyermekében legközelebb neje gyermekét szereti, s csak közvetve, a bizalom kapcsán, lesz e gyermek az övé. Azért gyakran találkozunk nagyon jó mostoha atyákkal, s ritkábban oly nővel, kik saját gyermekeiket el ne kényeztetnék. Hogy ennek oka nem a férfiak jobb szívében keresendő, mutatja azon tény, hogy számosabb az oly eset, a hol az apa saját gyermekét kitagadja, mint arra az anya volna hajlandó. Ezen egészen ellentétes vi-

Végül még megjegyzem, hogy én általában nem siratnám, sőt örömmel venném azt, ha a tót nyelv mint előadási nyelv betiltatnék. — tessék a kir. tanfelügyelő úrnak ezen tilalmat kieszközölni; és hogy a Czékus István superintendens (most püspök) által 1884-ik évben tartott canonica visitatio alkalmával felvett jegyzőkönyv 47-ik lapján ez áll: „Szekesik Pál, úgy az érdemekben megőszült s nagy kort ért Dirhan Samu urak működése díszes érdemel, növendékeik szép előmenetel tettek a szükséges ismeretekben, jól feleltek mindentől.” Azóta a tanügy nem hanyatlott. — Ezeknél fogva nagyon is feltűnő az, hogy a jelentésben minden protestáns iskoláról oly sötét kép állítatik a közönség elé.

Fekete István.

Reflexiók a kir. tanfelügyelő jelentésére.

Bártfa, április 16. 1886.

Az „Eperjesi Lapok” tek. szerkesztőségi hivatala, tekintettel az ez évi április 15-ik szám alatt kelt tanfelügyelői jelentésre, megjegyzéseinket reméljük közölni fogja, azon méltányos elvnel fogva is, hogy audiatur et altera pars.

Azon kezdjük, hogy ha a kir. tanfelügyelő úr világga bocsátott jelentése Bártfa szab. kir. város r. k. iskoláira vonatkozólag igazságos, akkor bevalljuk, azok reformálása valóban elődázhatatlan. Hogy azonban a dolog nem úgy áll, nyilván konstatálható.

Nem akarjuk föltenni, hogy a tek. tanfelügyelő urat ellenséges szándék vezette hozzá, hogy ellenséges befolyás alatt szerezte ez iskolákat illető előleges ismeretét, hogy aztán ellenséges itélettel sujsa azok szellemi reputációját, mert kívánók, hogy egy olyan férfiú, ki tanfelügyelői széken hivatásának és szakképzettségének magaslatán áll, ily fentebb említett útvesztőkön ne haladjon ott, hol személyes meggyőződésének tag tér nyílik és észleleteinek részrehajlatlan itéletét kimondhatja mindenkor.

Azonban a tanfelügyelő úrnak tulajdonított jelentése s annak sorai ép az ellenkezőjéről győzőnek meg és — fájdalom — ki kell mondanunk, hogy az inkább félreértésen alapszik, mint igazságosan tapasztalt észleletek kifolyása. Mert a tek. tanfelügyelő úr ez iskolákban tett látogatása, habár percekig tartó időzés volt, a felmutatott eredmény — különösen a paulai sz. Vinczéről nevezett intézetben — máris díszes örvényt kifejezést ajkain. Tehát misoda változásokon mehetett ez iskola működésének előnyös benyomása a tanfelügyelő úr figyelő tehetségén keresztül addig, míg jelentését írásba foglalta? Nagy tekintélyű s szakképzett férfiak, több jeles püspök s legújában a főispán úr ő méltóságának őszintén díszes elismerése lett e tanintézetekre nézve kétségbe vonva az újonnan kinevezett tanfelügyelő úr jelentése által.

De mindezek dacára lehetséges-e, hogy e tanodák szervezetre nézve s a felmutatott eredmény tekintetében nagyon műgítte állanak a kor követelményeinek? Lehetséges-e, hogy oly előnyösen tapasztalt s a közügyek iránt lankadatlan férfiú, ő nagysága Kaczinzky Ede apát és főesperes úr, ki a vallás-erkölesös nevelés illetett bajnoka, ki áldásteljes közel 30 évi itt működése alatt erkölesös és hazafias nemzedeket nevelt, mert megjegyezni

való, hogy ő nagysága az apát úr az a férfiú, k az általa itt előteremtett tanintézetekben a magyarosodást illetőleg Magyarország első kezdeményezői közé sorakozott már akkor, mikor sok czimzetes hazafi a német korszak hatalma előtt meghunyászkodva, porba borulva hajlongott; tehát az a férfiú; kinek fellépésében és szavában egy tanférfiú áll előttünk, kinek a nőnövelde szemefénye s éleslátása a legkisebb hiányt észreveszi és nem tűr, mondom, lehetséges-e, hogy ő ily nagy hiányt, mulasztást eltűrt volna, mint a milyennel a tanfelügyelő úr a bártfai népnevelést illeti.

Minderre lelkünk mélyéből egy óriási nemmel felelünk s állítjuk, hogy Bártfa szab. kir. város leánynevelő intézete egyike a legjobbaknak. — Itt találni a példás rendet és lelkiismeretes pontosságot, a taurend szigorú és nem lelkelt kiúzó alkalmazását, hogy gyermekeink az év utolsó napjáig örömmel járnak iskolába és szellemi kincsekkel bőven térnek haza a szünidő kedves élvezésére. Itt látni a szép tisztaságot, mely nem csupán a termek felszerelt berendezésében s tágas terjedelmében nyilvánul, de nyilvánul az a leánykák külső megjelenésén, mely máris a lélek tükre. Itt nyírik ok a keresztény szellem, az igazi élethivatás és előhaladás mindazon legszükségesebb kellékeit, melyeket megtartva és alkalmazva, Isten kedveltjei, a haza hivatott leányai s a társadalom- és háziasságnak legjobb anyái lehetnek. Itt szemlélhetők a munkásság minden mozzanatai, kezdve a kísérletezéstől s végezve a tökéletessel. Avagy mindez nem elég?

Hogy mily jó hírnévnek örvend leánytanodánk, abból is meggyőződhetik a tek. tanfelügyelő úr, hogy azt nemesak a bártfai szülők gyermekei keresik föl és eperjes-, kassa-, pozsony-, újhely-, ungvár-, szatmár- és sárospatakiak, de a külföldiek is, mint bécsi, sziléziai és galicziaiak, aztán nemesak róm. katolikusok, de eltekintve a zsidóleányok nagy számától, evang. és reformátusok egyaránt. Továbbá, hogy a kézi munka mily ügyességgel tanítatik itten, szintén meggyőződhetett a tanfelügyelő úr nemesak szemével, de azáltal is, hogy az már az 1881-diki országos budapesti nőiiparkiallításán a sok ezer kiállító közt, ezüst éremmel lett kitüntetve.

Minden igyekezetnek czélja kisebb-nagyobb mértékben elismerés a földön és jutalom mennyben az Istennél. Mi csak az elsőre felelünk, de kérdezzük is: vajjon a tekintetes tanfelügyelő úr ily „nagyszabású mértékkel sújtott jelentése” czélra vezet-e? hogy a hazát, „imádott kedves hazánkat” s érdekeit előmozdítsuk? Ha jogos az, magunk is elismerjük, de intézeteinkre nem vonatkozathatjuk.

Mindezek után, hogy véljük leróni halánkat népnevelészetünk nehéz ügyével fáradó növendékeknek, ha megérdemlett elismerésünket is elvonjuk tőlük, azt az elismerést, mely a fáradt munkásság vigaszteljes balzsama, enyhítője?!

Hogy a fentebb említett intézet 5-ik és 6-ik osztálya egyszersmind a felsőbb leányintézet 2 osztálya, kitűnik abból, hogy ott a felsőbb ismeretek és magasabb képzettség napirenden tárgyaltatnak, előadtnak. Az osztályokban tanulják a növendékek a vallás-erkölesös oktatáson felül magyar nyelv- és irálytant, világtörténet és Magyarország történetét, földrajz és természetrajzot, természettant és polgári jogokat, számtant, mezei gazdaságtant és egészségágtant, német nyelv- és irálytant, mert leg-

fihoz képest, elhanyagolja nevelését, s kirekeszti nem egy körből, hol üdvösen munkálhatna.

Ha igazságosak vagyunk, nem tagadhatjuk, hogy a nőt alaposabban kell nevelnünk, tágitanunk kell látkörét, fokoznunk képességét, megnyitnunk előtte oly pályákat, melyekre mindegyik nem léphetett, hogy szükség esetén a férfi támasza nélkül is, jó hírnevét nem kockáztatva biztosithassa létét; ez azonban, ha megtörténik, még nem lesz az, a mit a korszellem hóbortja az emancipációért. Az emancipáció ábrándosai azt kívánják, hogy a nő, ki most közvetve bár a férfi által oly biztos és döntő hatást gyakorol az emberi események folyamára, a nő ezentul maga is álljon ki a társadalmi élet zökkenés országutjára, belekapaszkodjon a sors szekerének sáros kerekébe, maga is álljon ki a kiméletet nem ismerő harezterre, emelje és forgassa a nem neki való súlyos fegyvereket, szóval hogy a nő ezentul közvetlenül . . . folyjon be mindarra, a mi fölött most oly hatalmasan uralkodik.

Fentebb a férfi női és nemet a 2 nemű villanyossággal hasonlítottam össze s a női nemet épen positiv jelleme miatt azon hely illeti meg, melyet a villanyosságban az élelynek tulajdonítunk, míg a férfinek a könyenyek felel meg. Azonban az élely is negatív villanyossággá válhatik, ha könyeny helyett mesterséges uton készített kalium közeledik hozzá. A mit itt a kalium eszközöl, azt eszközli a női nemben napjaink férfineve, mely annyira indifferens és erőtlén, hogy épen ez által a másik nemben oly energiát ébreszt föl, mely annak természetében nem fekszik. A mi sajnálandó napjainkban, az a nőknek gyenge befolyása a férfiakra, az e nemnek szédelgése. Pedig természetesség a nőnek legszebb ékessége, abban rejlik kellemé, varázsa. Női jellemét „das ewig Weibliche” mondaná Goethe — mindenkoron tartsa meg. Minden jót, boldogítót, nemest és nagyot, a mit a nő a tevékenység terén elérhet, egye-

Folytatás a mellékleten.

több szülő azt maga kívánja, tehát itt arra is képsítettnek.

A tanítás itt első sorban magyar, miről alkalma volt meggyőződni, de németül is tanulhatnak, akik azt óhajtják tudni, teszem a magyar vidéki lányok. Ehhez jönnek a zongoraórák ingyen és a szebbnél szebb kézimunkák készítés módja, mely szép munkák darabjainak száma évenként több mint 1200 darabot tesz ki, nem számítva az alkalmi tárgyakat, melyekkel a gyermekek szülei vagy rokonaiknak kedveskednek, hát a szépírás és a gyönyörű rajzok, mind semmi és módosítást kíván?

Ily módon s a kormány által előírt tanrendben halad fitanodánk ifjúsága s a magyar érzelmet és tanítást már zsenge korában csepegtetik szívébe. De ha az egészen tótajku kicsinyeinknél itt-ott észrevehetők is a fogyatkozások, az a szülei szegénységi viszonyainak tulajdonítandó, kik hiányos ruházat következtében téli dermesztő időben gyermekeiket még az iskolától elvonni is kénytelenek.

Nem áll a tanfelügyelő úr állítólagos jelentésében az sem, hogy: „gazdasági tekintetből a r. k. hitfelekezeti iskolákban Bártfa város tanácsa és képviselői a más teendőkkel elhalmozott sz. Ferencz rend tagjait alkalmazzák”, mert tudunkkal ezek egyedül az oktatás ügyének élnek s ebbeli hivatásukban mi sem akadályozza őket, miről a tanfelügyelő úr személyesen meggyőződhetett ottani tartózkodása alatt; továbbá az sem áll: „hogy csekély fizetéssel látják el őket”, mivel azok fizetése 400 frt, mely, ha néha nem is jár az le mindjárt, mégis megkapják azt, eddig egyikétől sem lett az megtagadva, s végre, hogy „minden áldozattól vonakodnak”, mert a város miként számtalan szegény tanulóval könyvvél és írószközökkel lát el, úgy gondoskodik, hogy a szorgalmasabbak évenként megjutalmaztassanak. Eziránt a város érdeklődését az is mutatja, hogy intézeteit mind, sokszor a legnagyobb áldozatok árán, polgárainak minden megterhelhetése nélkül maga tartja fön s a kivett taudij a legesekélyebb mérvű.

A polgári iskolák felállítását, a gymnasium rovására, kár ily módon szorgalmazni s még meddőbb a képzelt felállítottaknak 3—4-ik osztályában már a kereskedelmet is vélni előadni. Talán annak a sok semita ivádeknek, melytől a vidék csak úgy hemzseg? Nem szükséges azt dédelgetni, ügyis eléggé nőtt már nyakunkra.

Városunkban a 4 alsó osztálylyal bíró gymnasiumnak van főigazgatója, ki éles látása s egyéb kimagasló tulajdonainál fogva nagyon is a dolog mélyére szokott tekinteni és nem bántja annak existenciáját. Méltánytalan törekvés más ügybe avatkozni akarni annak, ki arra nincs hivatva. Mert tudniillik, hogy házánc e végkinyuló helye, Bártfa azon végső gőczpont, hol a magyarosodás jótékony hatása kiterjed Galiczia határáig. Vagy talán egy zsidó propaganda felállításával véli azt a tanfelügyelő úr helyettesíteni? Itt képeztetnek a tót ajku magyarok magyarajkuakká, hogy majdan legtöbbje a haza diességét talán, csak mint értelmesebb iparos szorgalma és becsületével előmozdítsa, nem említve a nagy hírnévre emelkedettek, kik e tanodákból a közélet terének számos szakmájában kitűnnek.

Ezek volnának szerény megjegyzéseink a tan-

felügyelő úr állítólagos jelentésére, eltekintve az ott előtűntetett némely helyi megjegyzésektől, melyekre megjelelni nem hivatásunk.

Quilibet habet aetatem, loquatur ipse.

M. S.

K ü l ö n f é l é k .

Eljegyzés. dr. Schmiadt Gyula orsz. gy. képviselő leányát Ilonkát mult hó 27-en jegyezte el barátosi Porzsalt Gyula közlekedésügyminiszteri titkár.

Katonai előléptetések. A májusi előléptetések alkalmával O felsége házi ezredünk és társadalmilag közkeveltségű következő főhadnagyokat Nendeckert József és Luncz Sándort II. oszt. századosokká nevezte ki.

Kinevezés. Városunkban előnyösen ismert Madách Béla postatiszt a poprádi mk. pósthivatalhoz hivatali főnöknek és helyére Eperjesre Kesztnér János s.-a.-új helyi postatiszt lett kinevezve.

Candidaticum. Főtiszt. Czékus István tiszakertületi evang. püspök elnöke alatt mult hó 27. és 28-án Lipták Tivadar, Nudzik György, Stempel Lajos és Varga Márton végzett hittan-hallgatók tettek theologiai szakvizsgát, kik közül a tűzpróbát legfényesebb sikerrel Varga Márton állotta ki.

Pappá szentelés. Mult hó 28-án Czékus István evang. püspök Nudzik György végzett hittan-hallgatót selmezbányai segédlelkészé szentelte fel. A szentelési szertartás megható volt, különösen azon részi, midőn a szentelő püspök két segédjével áldást mondó éneket tart a leendő ur szolgája felett, és figyelmeztetik a hazafias érzelm táplálására, melyre különben esküszik is.

Névnep. Megyénk alispánja Péchy Zsigmond ma üli névnepját, mely alkalommal a megyei tisztszélők dr. Tahy Mihály megyei főjegyző vezetése alatt tisztelegnek jó kívánataikat tolmácsolandók, kikhez mi is esatlakozunk, kérve az egek urat, hogy tartsa meg őt még számos esztendőig boldogságban és egészségben.

Eperjesi színház. Örömmel mondhatjuk, hogy Aradi Gerő társulata az eddigi sűrűn látogatott előadások után itélve, egészen megfelel közönségünk műgéneinek. Alkalmunk volt eddig a társulatot egy operette-ben, népsziműben, szimű és bohózatban láthatni s készséggel elismerjük, hogy az erők megállják helyüket, s a társulat a vidékiek legjobbjai közé sorolható. E színtársulat sokkal rövidebb ideig fog városunk falai között időzni, hogy sem helyén valónak találónk vele szemben az intő, figyelmeztető és helyreigazító kritikát alkalmazni; helyén van az ott, hol a társulat egy egész sainsourra letelepedik s szükségessé teszi a kritikai utmutatást. — Színre került legelőször „A koldusdiák” című ismeretes operette. Ezen darabban bemutatatták magukat: Krescsányi Sarolta (Simon), Fratta Vilma (Laura), Lángh Ilonka (Broniszlava), Sz. Németh (Ollendorf), Balogh (Janiczki) szerepében. Krescsányi Sarolta finom és diskrét játéka páratlan a maga nemében s csodálkozunk azon gazdag hanganyagon, mely felett még most is rendelkezik. Fratta Vilma tavaly óta szembetűnő haladást tett az énekek s megvagyunk róla győződve, hogy hasonló haladást teend a játékban is. Lángh Ilonka sokat ígérő fiatal erő, de még a

kezdők ismeretes nehézségeivel kénytelen küzdeni. Sz. Németh hangját leginkább eredeti és kitűnő játékaival tudja é vényesíteni. Balogh figyelemre méltó s a nehezebb operettekben is számottevő hang felett diszponál. — Hétfőn színrekerült „A falu rossza”. Fratta Vilma (Finum Rózi) gyönyörűen énekel, Kükemezei Vilma (Boriska) érzéssel, s tekintve hogy kezdő, elismerésre méltó játékkal személyesíté szerepét. Egri (Göndör Sándor) már a legelső jelenetben tapsokra ragadta a közönséget úgy hangjával, mint játékaival. Sz. Németh (Gonosz Pista) szerepét törültszett eredetiséggel adta. — Kedden, a drámai személyzet bemutatásával „Fedóra”-t adták Follinusnéval a czimszerepben. Follinusné hangja, alakja s mimikája azok közé tartoznak, minőkkel csak a nagyobb művészek rendelkeznek, bravourral oldotta meg nehéz szerepét. Ipanowot Veszprémi játszta, hangja megkapó drámai, de mimikája itt-ott túltzott. — Szerdán, „Rip van Winkle” Krescsányi Saroltával (Lisbet) s Fratta Vilmával (Katrin), s kit első sorban kellett volna említenünk: Csátárral (Rip). Csátár volt az est hőse, kellemes, szimpatikus, csengő, könnyed és teljesen iskolázott hangjával elragadta a közönséget; nem csekély előnye az is, hogy kitűnően játszik s a mit énekel, azt hallani is. — Csütörtökön adatott Szigeti bohózata „A nő-emancipáció”. A közönség ki sem fogott a tapsokból és nevetésből. Krescsányi Sarolta remekelt Flóra szerepében, Sz. Németh (Árpád) művészi érzékkel alakított s Egri (Kaczér) pompás öreg huszár volt. Dicsérettel említsük meg Csátárt (Bátori), Gondánét (Fruzina) és Tökés Emiliát (Zarandiné), kik mindnyájan egyöntetű, gyorsan gördülő játékaikkal hozzájárultak az előadás sikeréhez. A ház mindenkor szépen megtelt. Nincs kétség benne, hogy közönségünk melegen karolta fel e derék társulatot.

Kérelem a n. é. páholytulajdonosokhoz. Az „Eperjesi Széchenyi-kör” színészeti szakválasztmánya f. é. április 27-én tartott gyűlése határozatából, azon kérelemmel fordul a nagyérdemű páholytulajdonosokhoz, miszerint a hazai színészeti városunkbani felvirágozása érdekében méltóztatassanak tulajdon páholyaikat a megállapított kedvezményes árért kibérelni, vagy megengedni azt, miszerint azon esetben, ha páholyukat igénybe venni nem kívánják, a sziniszagató déli 12 órától kezdve a páholy felől rendelkezessék. A „Széchenyi-kör” színészeti szakválasztmánya tiszta tudatában van annak, hogy igen nagy s zivesség, melynek teljesítéséért a m. t. páholytulajdonosokhoz ezáltal esedezik, de hiszi, hogy kérelmének teljesítése nehézségekre ütközni nem fog, és pedig annyival inkább, mert már a n. é. páholytulajdonosok között eddigelé is akadtak olyanok, kik páholyukat kibérelték, vagy egyszer mindenkorra megengedték azt, hogy páholyuk felől déli 12 órától kezdve a sziniszagató rendelkezessék, s hiszi annyival inkább, mert ezen kérelem kibocsátására is a szakválasztmányt, épen néhány páholytulajdonos urnak felszólalása buzdította.

— **A bártfai közművelődési egyesület f. é.** április 26-án szini előadást rendezett, a mikor is „Vigjáték” Kifaludytól és az „Eigensinn” című két darab adatott elő. Az előbbiben szerepeltek: Hemmerka Mariska urnó, Schleiminger Róza és. Toszt Ilka k. a., továbbá Dessewffy Aurél, Ham-

dul a nemes nőiség által érheti el. A férfi a külvilág érintéseitől megedzve, a viszonyokat ismerve, a körülményekhez alkalmazkodva, sokszor kénytelen másnak tűnni föl, mint a mi valóban; a nő azonban sohase lássék másnak, mint a minő. Tartsa meg minden körülmények között eredeti természetét, nehogy a sokszor kényszerítő alakoskodások által negélyezéshez szokjék.

A nők emancipációjának két neme van, u. m. az aesthetikai s a politikai-polgári. Mindkettő ellenkezik a nőnek s a házasságnak keresztény felfogásával, mert a nő leghelyesebben teljesíti hivatását, ha azon körben marad, melyet a természet és az alkotó számára kijelölt. Az aesthetikai irány dicsőíti az u. n. „szabad szeretetet”, a házasságnak állítólagos kényszer ellen, magasztalja az előítéletektől ment, genialis nőt, ki a szabad szeretetnek, aesthetikai élvezetnek s főleg a művelzetnek él. Ezen irány kifejezést talált a romantikus iskolában, főleg Schlegel Frigyes „Lucinde” ez. hírhedt regényében. Az emancipációnak másik, u. n. politikai-polgári iránya hangsulyozza az egyetemes emberi jogokat, melyektől nem kell a nőket megfosztanunk; ezen irányhoz tartozik Stuart Mill „A nők elnyomtatása” ez. műve, mely hirdeti, hogy a házi asszony és anya hivatása a nőre nézve nagyon szűkkörű, mert természettől fogva a nyilvános működésre van hivatva, mint a férfi nem, mely ősidők óta titkos megegyezés alapján az elnyomtatás állapotában tartotta a gyengébb nemet, s képességeinek kifejtésében és használatában akadályozta. Az emancipációnak inkább politikai, mint aesthetikai irányához szerintünk azon nők tartoznának, kik férfi ruhában, égő szivarral a kaszinók és kávéházakban jelennek meg. Ferde felfogás az: a nőt a házból és családból a nyilvános életbe kivinni, mert arra képességei nem praedestiniálják, továbbá a nőiség fogalmához a féltől is tartozik s a férfiakkal való concurrentiának e neme távol áll a női természettől. Azt mondhatná

valaki, hogy nők is lépnek az író-művészeti pályára, sőt napjainkban nők is kreálnak doktorokká teljes akadémiai jogokkal, feledve Pál apostol ama mondatát: „mulier taceat in ecclesia”. Azonban a nőnek író-művészeti tevékenysége kell hogy főhivatásának rendeltessék alá, mely őt a házas életre s a családra utasítja, s a mellett az is bizonyos, hogy a női talantomnak nem adatott valóban teremtői vagy uttörő tevékenységet felmutatni az irodalom vagy művészet terén. A második hivatásra azt jegyzem meg, hogy a női tanonczok működési nézve tán az orvosi fakultás nyujthatna némi tér, bár Beniczky Irma „A nők hivatása” ez. művében örült eszmének mondja azt, hogy a nők az orvosi egyetemet látogathassák és az orvosi pályát hivatásul választhatják. Stuart Mill az emancipáció mellett még azt is felhozza, hogy p. o. Anglia, Ausztria és Oroszországban politikai szellemű uralkodónokról tesz bizonyosságot a történelem. Hivatkozik e végett Ohlenschläger svéd költőre, ki Margit királynőnek szájába adja:

„Ja, „Weib! Was so viel heisst als Gattin,
Als Braut und Tochter oder Schwester,
Am Manne hangend, gleich dem schwachen Ephen,
Gestützt vom Eichbaum, welchen er umschlungen,
Doch eine Fürstin, der ein Volk gehorcht,
Ist selber Eiche. Hörst Du, Bruder?”

Stuartnál azt feleljük, hogy p. o. Erzsébet angol királynő s más genialisabb uralkodónó részéről tapintatos eljárásnak bizonyult be, a midőn soha sem tartott női minisztereket és tanácsosokat, hanem oly hivatott férfiakat, kikre hallgatnia az állam érdeke követelte s a mellett a női trónutódlás azon középkori felfogásból magyarázandó ki, mely szerint a birodalom az uralkodóház magántulajdonának tartott, s minél tisztább leendő a jövőben az állam s a család eszméje, annál inkább meg kell szünnie a női trónutódlás jogának is.

Madách sem emancipálja, bizonyosan készakarya, a nőt; mert az elszakítaná a férfitől, ki

mellé rendelve van s így eltértené hivatásától. „Az emancipáció”, mondja igen szépen Greguss (Tanulmányai I. 190), „a nőt legszentebb és legédesebb, azaz családi kötelességei alól fogná feloldani, cserében terhes jogokkal kínálva, melyeket nem birna érvényesíteni. Most, az igaz, csak a férfi szavaz, de szavazatában érvényesül a nő akarat is: az emancipáció fölösleges szavazó lapot tenne a nő kezébe és megfosztaná a gyermeket, a férfit őrszellemtől; szaporítaná a politikai statiszták számát és megsemmisítené — a miben a nő varázserje, mindenhatósága rejlik, s a mit Madách Évaja is főkineseül őriz — a lélek örök ifjú báját.” És helyesen mondja Beniczky Irma „A nők hivatása” című művében: „A nők politikai s általános egyenjogúsága oly túlfeszült ábránd, melynek valóulása kivihetetlen, a mig a természet törvényei fennállanak, melyek szerint a nő nőnek, a férfi férfinak van teremve . . . . . Azon nő, ki szellemileg szabad, ki természetes hivatásának magasztos kötelmeit helyesen felfogni és teljesíteni képes; ki a ház jó nemtője, családjá boldogítója, gyermekeinek nevelője, férjének hű társa; ki lelkiismeretesen megosztja vele az élet terheit — csak az és az az „emancipált nő” a szó teljes és nemes értelmében.”

A két nemnek egyenjogúságát Erdmann tanárom abban látja, hogy mindegyiknek joga és kötelessége saját rendeltetésének betöltése. Végül még azt vesszük figyelembe, mi az eredménye mindkét nemre nézve a házassági köteléknek? A mi odáig vezetett, az a poláris feszültség, az egyik nemű egyednek a másik nemű iránti érdekltség, melylyel mindegyik nemű egyed létének kiegészítését keressük a szeretethens valódi nyilatkozása a házasság, melyben, miután a férfi s a nő csak egyik oldala az emberiségnek, az egész, a teljes emberiség létezik. Egyedül a házasság körén belül lesz a férfi férfiúvá, s a nő nővé. Sokat jelent az, ha a házasság férfi férjnek, másik fele nőnek, feleségnek neveztetik. Az agglégény

mersberg Aladár, Molnár László, Vasvány Jenő, Klimkovszky Ernő urak. A német darabban közreműködtek: Ublix Ilka, Grünwald Etelka, Bretz Fáni k. a., valamint Toperezer Albert, Blumenfeld Armin, Graeser Nándor urak. Mindkét darab előadása igen sikerült, az összes szereplők jól fogták fel szerepüket s kitűnően játszottak. Különösen kiemelendők a női szereplők, a kik mintegy versenyeztek egymással a játékban. Lett is azután oly általános jó kedv, hogy alig fejeztetett be az előadás, a táncz rögtön megkezdődött s tartott majdnem hajnalig. Bevétel volt a jegyekből 97 frt 30 kr., felülvezetésből (Kaczvinszky Ede 50 kr., Doby 50 kr., Kuhinka Géza 1 frt 60 kr., Nemes-sányi Gábor 50 kr., két névtelen 1 frt) 4 frt, összesen 101 frt 30 kr. Kiadás 38 frt 60 kr., tiszta bevétel 62 frt 70 kr. Fogadják az összes szereplők az egylet részéről a leghálásabb köszönetet.

Helyre-igazítás. Lapunk legutóbbi számában említett tettünk egyes körjegyzők ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatról, kik között a siroakai körjegyző is fel volt említve. A mint legközelebb értesültünk, nevezett körjegyző saját hibáján kívül került a credoba, amennyiben ő a költségelőirányzatot még január 12-én beterjesztette a szolgabírói hivatalnak és a szolgabíró már január 14-én el is intézte, de onnan a kiadó tévedésből nem expedálta s így nevezett körjegyző ellen a fegyelmi vizsgálat mint tárgyaltan be is lett szüntetve.

Az eperjesi lövész egylet évi közgyűlésével mely mult hó 26-án esekély számu közönség részvétel mellett tartatott meg, vette kezdetét az ez évi lövény. A közgyűlés tárgyszózat első pontját képezte a választmány évi jelentése, mely három évről szól és az egylet eddigi működését főbb vonásokban tünteti fel. Felsorolja azon okokat, melyek a társulat iránti érdeklődést oly szűk körre szoríták s a tapasztalt részvetlenséget abban találja, hogy az utolsó eperjesi lövész-egylet társadalmunk pénzügyi helyzetének figyelmen kívül hagyásával, viszonyainknak meg nem felelő bőkezűséggel működött s ez által nem csak a bukás szélére jutott, de még jelenleg is távol tartja a pártolástól különben nem idegenkedő közönséget. Csak így magyarázható, hogy Sáros megye székhelyén 11 ezer lakossal bíró városban, hol a polgári és katonai intelligencia koncentrálódik, az egylet mégis csak 61 taggal bír, s hogy ezen szám nem szaporodik. De abbéli reményét fejezi ki, hogy az egylet leendő felvirágzása kétségtelen, mert hiszen annak élén álló főlövész-mesterben Keczer Miklósban megvannak mind ama tulajdonságok, melyek egy egylet felvirágoztatására szükségesek. A jelentés tudomásvétele után érdekesebb mozzanatok voltak a választások még pedig főlövész-mesternek újra Keczer Miklós, lövész-mesternek Klefner Gyula, pénztárnoknak Mihalik Gyula, titkárnak Szmoligovits Szilárd, szertárnoknak Lillia Zsigmond és választmányi tagokul Krivoss Gyula, Zavatzky Szilárd, Linkesch Károly, Dunkel Károly, Bretz Sándor, Podraczky János, Schönfeld Hugó, Rutkay Aurél, Semsey Adolf, Divald Károly, Bauernebel József és Szojka Gyula lettek megválasztva.

A hadmentesekre fölötté nagy gondot fordítanak mai világban, alig hogy kimondja a főorvos az „untauglichkeit” már is figyelmezteti az adófelügyelőség a szolgabíró, polgármestert, hogy a hadmentesek névsorának összeállítására, hogy az adókövetés iránti intézkedések foganatosíthatók

nem férj, a vén leány nem nő, mert rendeltetésüket nem töltik be. Naiv módon mutatja már a természet, hogy az aglegények idővel valami nőiest, a vén leányok a természetestől eltérő férfias vesznek fel, s ez oka annak, hogy az illetők gyakran a guny tárgyává lesznek. A kiegészítésben áll a házassági kötelék valódi lényege. A férj ugy tanul gondolkozni, mint a neje érez, s a nő érezni, mint a férje gondolkozni, s ez a házasság valódi áldása. A mi t. i. a két nemű egyedét annyira lebilincseli egymáshoz, az az újságnak folytonos ingere, melylyel egymás irányában viselkednek, hogy egymásra nézve kinyomozhatatlanok, s ép azért érdekesek.

A nők tanulmányozása még ninesen befejezve, minden újabb vívmány új feladatokat tár elénk, s ez az, a mi e tanulmányt annyira érdekessé, édessé teszi. A szépnem szájából gyakran halljuk, hogy „a férfiak valóban megfoghatatlanok” a mi épen e tanulmány érdekességét bizonyítja. Ez valódi értelme Madáchnál Adám szavainak:

„Oh nő, mi szük, mi gyarló látköröd.
S a büszke férfit ép ez vonzza hozzád —
Csak gyöngöseség, mit az erő szerethet.”

Hogy rajtunk van tanulni való, s annak végre soha sem jutunk, ez az, mi bennünket vonz. Azért csak a nőnem megvetői között akadhatnak olyanok, kik a nőket teljesen ismerni vélik. Az egész különbség e tanulmányban abban áll, hogy előttünk a megfoghatatlan a női szív, míg a nő mindenkoron csudálkozik azon, mennyire képes egy férfiúi fő érvelni. Gyönyörűen mondja Madách:

A nőt úgy is oly oltár illeti
Csupán, mely mindig ifjú — és ez a szív,
Nehéz e szívet kutatni, méltányolván
[minden redőzetét.”

Mindkét nem egyoldalúsága okozza, hogy a férfi folyton reflektál, minden viszonyok között a különféle nézeteket veszi szemügyre, s épen azért könnyen egyoldalúvá lesz, míg a nő közvetlen ta-

legyenek. Figyelmeztetjük azokat, kiket illet, hogy az 1886-ik évre ezen felszólítás már is megtörtént.

Fegyvergyakorlatok. A helyben állomásozó 67 gy. ezredhez tartozó tartalékosok tegnap vonultak be a tavaszi fegyvergyakorlatokra. A bevonultak száma csak nem meghaladja az 1000-t kik a gyakorló téren felállított tábori-sátrakban lettek elszállásolva.

Postai takarékpénztárak. Nem monhatni, hogy a közönség által valami különös pártolásban részesülnek ezen pénztárak, ha rövid pillantást vetünk az eperjesi mk. posta takarékpénztár február márczius és ápril havi forgalmára. Ugyanis február hóban jelentkezett 112 betevő 372 frt 82 krral, márczius hóban 125 betevő 328 frt 95 krral és ápril hóban 59 betevő 209 frt 03 krral. De annál szembe ötlőbb ezen részvétlenség, ha a betéteket és visszafizetéseket országsszerte tekintjük, ugyanis február havában betevőként jelentkezett 57346 egyén 313937 frttal, kilépett 259 egyén 6349 frttal, márcziusban betevő volt 57727 egyén 200814 frttal tehát már 100000 frtal kevesebb betét eszközölhetett, de a kilépők száma is óriási az előző havihoz képest, mert kilépett 3809 egyén 62527 frtal.

A m. kir. adóhivatal veszedelemben volt. Mult hó 24-én, midőn a harangok újból felzudultak, ugyanekkor özv. Premorné házában, hol a m. kir. adóhivatal székel, egyik lakó kalácstűtészhez készült és véletlenül oly erős tüzet rakott, hogy a kémény is kigyuladt. Igen valószínű, hogy a kémény nem állott a kellő gondozás alatt és a kéményseprők nem igen teljesítik kötelességüket. Csakis a gyors segélynek köszönhetni, hogy komolyabb baj nem esett és az adóhivatalt szerencsétlenség nem érte. Pedig ha éri, akkor nagy a szerencsétlenség!

Nagy tűz. Klyussó község a mult hó 22-én csak nem egészen a tűz martalékává és a lakosság hajlék, kenyer nélküli földön futóvá lett a tűz miatt mely igen valószínű, hogy gondatlanságból eredt, mert a tűz egy pitvarban elhelyezve volt kender meggyuladásából eredt és rövid idő alatt a rk. templom, és 44 ház hamvadt el. Eddig a kár csaknem 30000 frtra van meg állapítva; vannak oly szerencsétlenek, kik csupán saját életüket voltak képesek meg menteni.

Csak szalmára fájta a foga. A hány ember, annyi a szokás, így tartja ezt a közmondás. Ezen nagy igazságot még a tolvajoknál is lehet tapasztalni, mert az egyik tolvajnak fővágya csak a pénz; a másike — a szilaj eszikő, a harmadiké valami röfögő állat t. i. hizott sertés, a negyediké a hizott lud, pulyka, kakas, eszírke stb. De Verdin Péter nem szeret foglalkozni az efféle élő állatok elidegenítésével, mert az hamar elárulja a zsandároknak, hogy nem ő az igazi gazda, azért hát ő csak szalmára fente a fogát és a mult hó közepén néhány pusztamezei lakos esürét meg is látogatta; természetesen az éjjeli órákban és mint valami hőrség gyűjtögette a szalmát. Csakhogy a szalmazsálak, melyek utközben elhullottak, még veszedelmesebbek voltak, mint a lud gágogása, mert ezek jobban utba igazították a zsandárokat és most ő kelme a kisszebeni járásbírósnál tesz töredelmes vallomást arról, hogy neki csak „szalmagyűjtés” a természete.

Szomszéd uram bosszúja. Már mégis csak igaz az, miként az öreg bácsik mondják,

hogy felfordult világot élünk, de hogy már a falusi egyetértés, a szomszéd és komám uramék szívébe is befészkelje magát a gyűlölet és a rigó füttön összekapjanak amugy magyar miskásan, azt csak mesének gondoltuk. De mióta Borbály Vaszil veneziai lakos számszédját mult hó 10-én bosszúból tökéletesen agyonverte, elhisszük, hogy felfordult világot élünk. Az esetről különben a következőket adhatjuk: Rovillák Tamás jelzett napon nejevel együtt haza térvén, a ház kulcsát a mezőn feledte. A feleség azonnal maga visszaindult a kulcsért, a férj pedig ezalatt a ház közöbe elé hevert le, midőn őt egyszerre csak Borbály Vaszil éktelen szitkozódásaival verte fel nyugalmából. A támadás oka azon pernek elvesztése vala, melyet Rovillákkal folytatott. A felbőszült szomszéd szidkozódásait Rovillák egész nyugodtan hallgatta, mire ez még inkább dühbe jött és a magával hozott karóval Rovillákot néhányszor úgy föbe ütötte, hogy ez eszméletét veszítve a földre esett, és 24 óra mulva bele is halt a sérülésbe, Borbály Vaszil azonban kerekét oldott.

Öngyilkos katona. Mult hó 26-án husvét hétfőjén az esteli órákban Magyar György brezovai illetőségű 67 gy. ezrednél szolgáló közkatona Késmárkon ismeretlen okból föbe lötte magát.

Kéménytűz. F. hó 26-án a Makoviczky féle házban kéménytűz ütött ki, mi azonban a gyorssegély folytán a tovatérjedésben megakadályoztatott. E helyütt, a mennyiben rövid idő alatt városunkban már is két eset adta elő magát, felhívjuk a rendőrség figyelmét arra, hogy a kémények tisztán tartását a háztulajdonosoknak szigorú kötelességévé tegyék.

Amerikába akartak szökni. Dacára annak hogy az Eldorádók országát elhagyók száma igen nagy s nincs az a nap, hogy egyenkint vagy csoportonként vissza ne érkezzenek s az eléjük siető atyafiaknak, keservesen ne panaszkodniak arról a sok nélkülözésről és szenvedésekről, melyeknek az új világban ki voltak téve: dacára annak hogy mindenkor arra figyelmeztetik őket, mikép ma már Amerikában is csak olyan, sőt talán nehezebb az élet, mint itthon, mert munka van ugyan, de nagyon nyomorultul fizetik, pedig az eleség méregdrága s így a mit keresnek mind elfogyasztják; mégis akadnak hitetlen Tamások a m. tótjaink között és ha szép szerivel nem juthatnak ki, akkor szöknek csak, hogy gyakran legtöbben úgy járnak mint a mult hó 25-én néhány kendei illetőségű legény, kiket a csendőrség Aboson tartoztatott le és visszakísérték az eddigi csendes helységükbe.

Tolonezozás. Erre a meglepetésre sem számított Vavrek Andrasovszky Éva göllnicbányai illetőségű esavargó család, ki az ünnepi napok alatt betegséget szinelve koldult házról-házra, míg végre valamelyik amolyan rendőrtisztiséget viselő uri ember lakására vetődött, hol azután a házi ur husvétii alamizsna helyett letartóztatta és másnap haza tolonozolták.

Hodossy Imre, a budapesti ügyvédi kamra elnöke haza érkezett Londonból, a hová a Baththyány-Smith-pör tárgyalására szakvéleményadás végett magyar jogtudós minőségében volt meghíva. Hodossy közel két hetet töltött Londonban.

A gálszécs-terebes hitelnépbank ügye. Ugy a törvényszék, mely esodnyítás előtt néhány napig a helyszínen az ügykezelés módját vizsgálta mint Oroszy Géza kir. törvénysz. bíró, mint esod-

pintatával folyton az egészét tartja szem előtt, s annak részeivel nem igen gondol. P. o. a férj és nő megbeszél valamely vállalatot. A férj fősulyt fektet az érvekre, melyek neki vezérfonalul szolgálnak, míg a nő az egész situációt tartja szem előtt, t. i. hogy mit mond ahhoz a világ! stb. Megegyezésről itt szó sem lehet, csak a kölcsönös engedés vet véget a különbségnek. Ha a férjnek, saját akaratát követve, a tapasztalat megmutatta, hogy nejeinek, s nem saját nézetei érvényesültek, akkor rá nézve fontossággal bírand az, mint mérlegeli neje az ő vállalatát. De megjegyzendő, hogy csak ott eszelezkik értelmesen a férj, hol a nő itéletét nőnek tekinti. Ha érvekké jönne elő, ne hallgasson rá, mert az érvelés a férfi dolga. Minél jobban értik meg egymást, annál inkább érvényesül az, a mi „gondolkozni, mint a nő érez” kifejezésekkel neveztünk meg. Mind az, mi az elvont értelem dolga, természetűl nem a nő dolga. Minden matematikai törvényesség és korrektség tartozik ide. Az igazságosság utolsó betűjéig, mely a jogi viszonyokban uralkodik, a férfi tulajdona, míg a nő finomabb erkölcsi érzettel bír. Ezen normális viszonyban, melyben a nő úgy érez, mint férje gondolkodik, elsajátítja egyszersmind a nő férjétől a tanítást, ő viszont a képzést; a férfi érvelésével felvilágosítja a nőt, míg ő viszont képi és neveli férjét lényének s érzelmeinek kinyilatkoztatásával. Mindkettőnek ezen kölcsönös képzése azonban a szeretet alapján megy végbe, mely mondja, a mi az enyém, az a tied is s az egyik émben a másik találja meg magát. A házastársak szeretetébe ható ezen tanító viszony sinequanouja a valódi szeretetnek. Semmi sem nyeri meg annyira a női szívet, mint midőn őt saját kedélyének kinyilatkoztatására hozhatjuk, ellenben semmi sem idegeníti el annyira a fiatal embert a leánytól, mint midőn őt tanítai akarja, s a nő nehezen bocsátaná meg, ha tapintatlanságot, ügyetlenséget vetnének szemére. Nem tanácsos a férjnek nevelői kísérleteket tenni neje-

vel, a midőn tán oly szokásokra figyelmeztetné melyek a finomabb érzés és életmód hiányát tüntetnék föl. Alig érne ezelt ily eszközökkel, mert nejeben a nőnem forralna bosszút. Sokkal jobb, ha a férj objective hordal, azaz ne korholjon saját nejeit, hanem általánosan, vagyis más nőkön korholja azt, a mi saját nejeit nem tetszik. Hasonlót tanácsolhatunk a nőknek is: az alapelveken alapuló értelemi ismeret nem az ő dolguk, mert az általános elveket és axiomákat, melyeket fölhozunk, másutt hallották, tán saját férjeiktől, vagy merítették könyvekből, melyekben tán ő is részt vett. Az általánosság egyedül a férfi dolga, a mivel azonban nincs kimondva a szellemdusságnak privilegiuma részünkön, sőt ellenkezőleg a nők részén keressük azt, mert szellemdus az, ki valami különöst tud elmondani. Érdeklődjünk a nő iránt, mert esodálatraméltó mint itél konkrét esetekben. A férj tanítja ugyan nejét, de ezt érzelmelemé változtatja, a nő képi férjét, de a formulázás mindig a férfi dolga.

Mondhatná valaki, hogy a fentebb jelzett uton soha sem jöhet létre a két szerető fél között a megegyezés, miután első tekintetre mindketten kettőnek a táborában látszanak lenni, kik különböző nyelven érintkeznek egymással. A hasonlat helyes, de fölvilágosításul azt állítjuk, hogy a két fél csak akkor érti meg egymást, ha a nő a férj oktatásait széppé, nőiessé változtatja át, ő ellenben a nő kedélyének s szellemes ötleteinek nyilatkozatait rendszeresíti, férfiasá teszi. Madáchnál Adám e viszonyt következőleg jellemzi:

„Oh nő, ha te meg bírnál érteni,
Ha volna lelked oly rokon velem,
Minőnek első csókodnál hívém,
Te büszke lennél bennem s nem keresnéd
Kívül a boldogságot körömmön.
Ne hordanál mindent, mi benned édes
Világ elé s mindent, mi keserű:
Nem tartanád fel házi tűzhelyednek.
Oh nő, mi végtelen szerettelek!
Szeretlek most is, ah de keserűen!”

biztos minden zették. oly ese konstat igazgat végzési pénzme ganatos ki. N. nokokk dékeng kívánta hez az budape mint a betevő letó bit beszűnt adások s eg ne ceódvál A ismert a házi nagyon ria szá „esondé 50 Antal ferbli-ja itéletet rajta, k. kávést. bli nyi tendő. az, me a vélet játékná nak bit szerinti és a já folyásol rólág a ama te magas vagy ma val a s nak, a vett sz. dőntvén évi 6. utolsó J. Harleia pokban megjelé tustól, származ leghitel érdekes (az ere szenátu fel és kít a n nyai pe halottal bizonyá

A. nököt v érdekel nős kir mely b tól, ta ószülün ha czél megkez E hangtal örömben munka, gestül t valósíjtj feleljen nőről a boldogs. feleségü lenni — hőszeret anya — lvek ma édesebb nyilván szettől, hogy m. dolat; k környezt rok. A lan lélel fajgyűlöl magyaro gyar fajt ben. Szi rokon ne nevelésn gyarok l

biztos a csödhirdetés után az intézeti könyveket minden tekintetben a törvénynek megfelelően vezették. Mivel az igazgatóság ellen sem merültek fel oly események, melyekből büntényt lehetett volna konstatálni, a kiküldöttek jelentései alapján az igazgatóság ellen minden további büntető vizsgálat végzésileg beszüntt. A pesti hazai első takarékpénztár a fizetőképtelen intézetellen végrehajtást foganatosított, ideiglenes választmányt neveztetett ki. Nagy Béla tömeggondnok az intézeti hivatalnokokkal, együttesen a leltári vagyont rövid haladékdélyvel kamatfizetés mellett lebonyolítani kívánta, de a törvényszék a tömeggondnoknak ehhez az intézkedéséhez hozzá nem járult. Néhány budapesti viszeszámítoló és Gallotschek J. W. mint a gálzszees-terebesi hitelbank legnagyobb betevője, felelősséggel élve, remélik, hogy az illető bíróság az ideiglenes választmány működését adósnak rövid uton haladékok engedélyez felősség nélkül. Junius 3-án megalakul az állandó ecódváltalmány.

A ferbli. A kuria II. büntető tanácsának ismert határozata nem szabadította föl a ferblit a a házard-játék gyanúja alól. Az alsóbb bíróságokkal nagyon megjárják azok, a kik megnyugodva a kuria szavában, nyilvános helyeken szóltatják a „csöndes“-t. A pesti bíróság 5 napi elzárásra és 50 frtnyi pénzbírságra ítélte nemrég Domány Antal kávést, a miért megtúrte helyiségében a ferbli-játékot. A kir. törvényszék jóváhagyta az ítéletet s a kir. tábla is csak annyit változtatta rajta, hogy elzárás helyett is 50 forintra ítélte a kávést. A tábla ítéletének ezek az indokai: A ferbli nyilvános helyen tiltott szerenese játéknak tekintendő, mert a ktkk. 91. §-a szerint szerenese-játék az, melyben a nyereség vagy veszteség kizárólag a véletlentől függ, kétségtelen pedig, hogy a „ferbli-játékban a nyereség vagy veszteség nem a kártyák-nak bizonyos kombinációját és észszerű szabályok szerinti kijátszásától, hanem egyedül a szétosztott és a játékosok egyéni ügyessége által nem befolyásolható kártyák eredményétől — tehát kizárólag a véletlentől — függ; mert a játéknál használt ama fogások, hogy kedvezőtlen kártyák mellett magas betétek által az ellenfelek visszaríasztatnak, vagy másfelől újabb betétek ismétlésével és fokozásával a szerenese kártya fordulatok kizsákmányoltatnak, a játék fogalmát alkotó, szorosabb értelemben vett szabályokhoz nem sorozhatók. A kir. tábla e döntvény szerű ítélete azért fontos, mivel az 1883. évi 6. t. cz. 1. §-a szerint eme kihágásban, mint utolsó forum, a tábla ítélt.

Jézus Krisztus személyleírása. A „Codex Harleianus“ után Gundermann a legközelebbi napokban közölte Jézus személyleírását és egész külső megjelenésének főbb vonásait. A leírás Publius Lentulus, Jézusnak kortársától s Judea kormányzójától származik. E levelet már Gabler is ösmertette, de leghitelesebb alakjában Gundermann tette közzé. Ez érdekes leírást mi is közöljük magyar fordításában (az eredeti latin.) — E leírást a kormányzó a római szenátushoz intézte: „Egy igen erényes ember lépett fel és el napjainkban, névszerint Jézus Krisztus, a kit a nép az igazság prófétájának, a maga tanítványai pedig Isten fiának neveznek. Feltámasztja a halottakat és meggyógyít minden beteget. Az ember bizonyára magas és szép termetű. Arca tiszteletre-

Fultánkos a méz, mely szívembe szállt;
Faj látanom, mily nemessé lenne szűl,
Ha nő lehetnél.“

Azokban valljuk meg, ha képesek volnánk a nőket valaha egészen megérteni, az egymás iránti érdekltség megszűnnék, mert lényünknek kölcsönös kinyomozhatatlanságában fekszik azon varázs, mely bennünket egymáshoz fűz. Tanulunk egymástól, tanulunk mindig tovább és tovább, meg is öszülünk e tanulmányozásban, és nem sajnáljuk, ha cselhoz sem vezet, csak újból ne kelljen azt megkezdni.

Eletünkben vezetessük a nőt. Az egyedüllet, a hangtalanság kínos érzet. Eljünk vele mély esendes örömben. Ha ő van közelünkben, könnyebb ott a munka, a legjobb és legérdekesebb eszmék sereggestül tudolnak agyunkba s játszi könnyűséggel valósitjuk meg azokat. Szépsége, lénye, egész jellege feleljen meg teljesen annak a képmek, melyet a nőről alkotni lehet. Szerelmének szavával, szerelmi boldogságunk teljes fényében ő enyhítsen. Szerető feleségnek, felvidító élettársnőnek, gondos anyának lenni — ez hivatása a nőnek; háziasság, az otthon hőszerep, ez lakozzék minden nő szívében. Az anya — feleség — mily varázsteljes két szó, melyek magukban foglalják a férfi boldogságának legédesebb forrásait! Ne feledje el, hogy ő nem a nyilvános élet küzdeletére van rendelve a természetől, hanem a családiasság vezetésére. Igaz végül, hogy magyar hölgynek születni szép és nagy gondolat; legyenek tehát nők magyarok. Hosszúak környezőkre azáltal, hogy szívvel, lélekkel magyarok. A gyermeknevelésnél csepegtessék a romlatlan lélekbe azt, mit tesz magyarnak lenni, mert a fajgyűlölet kitörése ellen is legjobb óvszer a magyarosodás, ugy a nyelv, mint általában a magyar fajt annyira kiemelő tulajdonságok tekintetében. Szükségünk van erre nekünk, kik elszigetelve rokon nélkül állunk idegen népek között. E magyar nevelésnek jöjjön el az ő országa, ezt adja a magyarok Isene.

mélto, mely a szemléltében kétségenkívül a szeretetet és a félelemmel határos tiszteletet költi fel. Haja fülég korai mogyorószínű és sima, innetől kezdve pedig göndör, kissé sötétebb és fényesebb s vállain hullámkiz alá. Hajának vélasztéka, Nazareusok szokása szerint a fej közepén van. Magas, nyilt homlokát és minden redő nélküli arcát; gycuge pirteszi kellemessé: Orra és szája minden tekintetben rendes. Szakála dus és hajához hasonló színtű; nem hosszú, de közepén ketté van vélasztva. Tekintete igénytelen és lérfias, szemei kékszürkek és tiszták. Dorgálódzásaiban félelmetes, intéseiben megnyerő és szeretetreméltó, vidám, folyvást megörzött komolysága mellett is. Nevetni soha sem látták, de sirni gyakran. Termetésre nézve nyulánk s egyenes. Kezei és karjai esleetteknek látszanak. Beszédében nyomatókos, kevés szavú és szerény. Valóban szép jelenség az emberek közt.“

Az árvák pénzei. A megyei árva-pénztár mult évi mérlege szerint ki volt adva a mult év elején kölesönképen 181.914 frt 18 kr.; az 1885. év folyamában kikölesönözöttetett 19.944 frt 84 kr.; összesen 201.859 frt 12 kr. Vissza lett fizetve 9004 frt 08 kr., maradt kölesönképen kiadva 192.854 frt 94 kr. Mindenesetre szép összeg. Csakhogy e mérlegben az is ki van külön tüntetve, hogy az 1885-ik évre a kölesönvövek 4820 frt 12 kr. kamattal maradtak adósk az árváknak. Mint halljuk, a legerélyesebb intézkedések fognak folyamatba tétetni a hátralékosok ellen. Kérjük is, mert tudomásunk van róla, hogy nem a szegényebb parasztagzadák, hanem leginkább a nagyobb és jobb módu földbirtokosok azok, kik a hátralékosok listáján „tündökölnék.“

Arató munkások összeírása. Az aratás alkalmával egyes vidékeken évről-évre mutatkozó munkásiány megszüntetése czéljából a földművelési miniszter körlevelet intézett az összes gazdasági előadókhoz, hogy hiteles és pontos adatgyjtés alapján lehetőleg május hó 1-ig részletes tudósítást terjesszenek fel hozzá a következő négy pontra nézve: 1. Közepes vagy kedvező természetű föltételezve az aratás valamint egyéb gazdasági munkálatok közül, idegen vidékbeli munkásokra lesz e szükség? 2. Ha igen, mintegy hány munkás — férfi vagy nő — mennyi időre számíthat munkára, mikortól meddig és körülbelül minő bérek mellett? 3. Vagy ha ellenkezőleg a vidéken kevés kenyérterményre lévén kilátás, ez és más okból munkások másra is adható, — mintegy hány férfi, hány nő, mennyi időre és minő feltételek mellett lenne idegen vidékre megnyerhető. Mind a két esetben kéri a miniszter, hogy jelöljék meg azokat a teljesen megbízható egyéneket, közigazgatási tisztviselőket, lelkészeket, előjárókat s másokat, kik akár a munkásokat kereső gazdáknak, akár a munkát kereső munkásoknak a kellő utbjárgatást nyújtani képesek és hajlandók. A törvényhatóságokat és gazdasági egyesületeket felhívta a miniszter, hogy az előadók a jelzett adatok összegyjtésében lehetőleg támogassák.

Francis W. ur a „London szálloda“ bérlője Budapesten f. é. Május 1-től átveszi a Budapesten közismeretes „István főherceg“ szállodát, a melyet teljesen új és elegáns butorral berendezte, hogy t. vendégeinek, kívánalmait kielégíthesse. A mint tudomásul kaptunk, Francis úr kitűnik szeretetreméltósága által és igyekezni fog új vállalatát ölesőség és szolid kiszolgáltság által emelni, mire t. olvasóink figyelmét különösen felhívjuk.

Nines ennél jobb? Selmezbánya. Magyarország. Tekintetes úr. Mindenek előtt fogadja hálás köszönetem a küldött, Brandt R. gyógyszerész féle svájci labdaesokért, melyek minden más hashajtószernél sokkal jobbak. Az első napokban három szemet vettem be, most már hetenkint csak kétszer szükséges három szemet vennem. Természetes, hogy ennél többet már nem kell bevennem, mert székrekedésem, mióta e labdaesokat használok teljesen megszűnt. S ezért nem fejezhetem ki eléggé tek. Uraságodnak hálás köszönetem. Ha lehet volna, hogy még egy ideig e labdaesokkal éljek, biztosan hiszem, hogy a porok bevételelél el tudnék szokni. Ez a legtalálóbb bizonyítéka a svájci labdaesok jó hatásának mert a labdaesok számát nem kell szaporítani és a baj megszűntével is lehet még elővigyázatúl, néha-néha egyegy szemet bevenni. Ezer köszönet a legjobb szándékkal küldött svájci labdaesokért, melyek hatása valóban föltűnőmulhatatlan. Gasparkovics János könyvkötő segéd (városi kórház.)

Közgazdaság.

A „Magyar-Francia Biztosító-Részvény-Társaság“ folyó ápril hó 17-én Bittó I-tván ö Exellentiaja elnöklete alatt 1885. évi rendes közgyűlést tartotta meg.

Az igazgatósági jelentés kiemeli, hogy a folyó tartó gazdasági válság és az általa minden téren előidézett forgalmi pangás a biztosítási üzlet menetére is — ez a termelői és kereskedelmi tevékenység legfontosabb ágazataival minden más üzletnél szoro en lévén öszszenöve — bénító és sok tekintetben hátrányos hatást gyakorolt. Eme sajnálatos tény többé-kevésbé a legtöbb biztosító-társaságnak mult évi zárszámadásaiban meggyözö kifejezésre talált és ugyanazért megelégedésre szolgál az igazgatóságnak, hogy oly eredménynyel léphet a közgyűlés elé, mely a lefolyt és általánosában kevésbé kedvező biztosítási üzletre és különösen a jégázagat passiv eredményére tekintettel kiélgítőnek mondható, s hogy azon kellemes helyzetben van — a tartalékok több, mint elégségesen történt javadalmazása

mellett — a mult évihez hasonló magasságu osztalékok fizetését javaslatba hozhatni. Az igazgatóság újabb bizonyítékát véli ebben látni az üzlet szilárd alakulásában, a mely kevésbé kedvező viszonyok között is megfelelő jövedelmest helyez kilátásba.

A tüzbiztosításoknál a nyersdíj bevétel 4.462.375 frt 52 krt (az előző év 4.304.151 frt 55 krja ellenében) tehát 158.223 frt 97 krral többet eredményezett: folyó koczkázatokra teljesen tehermentesen 934.766 frt díjtartalék, (a tiszta díjak 38%-ja 2%-kal több, mint az előző évben és 115.000 frttal több a tapasztalatszerüleg szükségeltél) függökárookra pedig 261.605 frt tartalék lett visszahelyezve az üzletág maradványa 111.783 frt 35 kr.

A szállítványbiztosítás 1.647.558 frt 35 kr. nyersdíj: bevételt (a mult évi 1.829.317 frt 51 kr. ellenében) tehát 182.759 frt 16 krral kevesebbet tüntet ki; folyó koczkázatokra tartalékul 174.111 frt 12 kr és függökárookra 203.940 frt helyzetetett kiadásba, az üzletág tehát 51.310 frt 10 kr. nyereséget eredményez.

A kimutatott díjbevétel-esökkenés az indirektüzlet lassanként való feladásának és a már majdnem teljesen szervezett direkt üzlet csaknem kizárólagos művelésének következménye.

A jégbiztosításnál nyersdíjakban 795.663 frt 36 kr (a mult évi 958.357 frt 98 kr. ellenében) 162.694 frt 62 krral kevesebb bevételzetetett. Ez üzletág 29.719 frt 71 kr veszteséggel járt, mely kedvezőtlen eredmény a mult év számos és érzékeny károkat okozott, rondkívüli időjárásnak tulajdonítható. A kárdtermék árának alacsonyulása természetesen a biztosítási érték esökkenését és ezzel kapcsolatosan a díjbevétel megfelelő kevesülését vonta maga után.

Az életbiztosítás 1885. év végével 9985 kötvénnyel 19.106.463 frt tőke és járadékról szóló biztosítási átlagot tüntet ki. Az 1885. évben 97.000 frt összegig felmerült káresetek 36.221 frt 88 krral maradtak a várhatott halandóságon alul, díjtartalékul 1.428.781 frt 80 kr. (343.761 frt 56 krral több, mint az előző évben). Ezen ágazat nyeresége 45.014 frt 62 krt tesz.

A társaság 1885. december 31-én az elemi biztosítási ágakban 1.208.167 frt 42 krral, az életbiztosítási ágban pedig 1.428.781 frt 80 krral, összesen 2.636.948 frt 22 kr. díjtartalékkal, azonkívül 1.434.314 frt 35 krral agió, árfoilyamkülönbözeti és nyereségy s külön tartalék föltt rendelkezik, ami 506.314 frt 89 krral emelkedést jelent. Valamennyi ágak kártartalékai összesen 439.501 frt 15 krra rugnak.

A társaság által folytatott valamennyi biztosítási üzletág díjbevétele a lefolyt évben tett 7.574.439 frt 01 kr. A mérleg 357.692 frt 06 krral tisztanyereséget tüntet ki, melyből az alapszabályilag előirt tartalékok és díjazások levonása után osztalékul részvényenkint 30 frank = 6% aranyban fizetettek.

Az igazgatósági jelentéshez fűzött üzleti jelentésből kitűnőleg, a társaság feállása óta díjakban 33.811.321 frt 86 krt bevételezett és károkokra 23.374.422 frt 77 krt fizetett ki; díj és egyéb tartalékokra pedig — a fűzött károkon tartalékolt 493.501 frt 15 krt nem is számítva, 4.071.162 frt 57 krt gyűjtött. — A teljesen befizetett részvénytőke 4 millió frt aranyban.

Vasuti menetrend.

Kassáról — Budapestre:

Indul 7.45 reggel 2.10 délután 10.34 éjjel.
Érkezik 1.35 délután 9.30 este 7.45 reggel.

Budapestről — Kassára:

Indul 7.25 reggel 2.35 délután 8.15 este 10.30 éjjel.
Érkezik 2.47 délután 8.25 este 6. — reggel.

Kassáról — S.-A.-Ujhelyre:

Indul 4.29 reggel 5.24 délután.
Érkezik 6.57 reggel 8.10 este.

S.-A.-Ujhelyről — Kassára:

Indul 9.04 este 7.29 reggel.
Érkezik 11.37 éjjel 10.46 délelött.
(Kassa—Ungvár—Szatmár ugyanugy.)

Kassáról — Oderbergre:

Indul 6.28 reggel 3.05 délután 9. — este.
Érkezik 5.28 délután — — 9.20 reggel.

Oderbergől — Kassára:

Indul 11.18 délelött 11.57 délelött 5.48 délután
Érkezik 10.08 este 1.08 délután 7.25 reggel.
(Kassa—Eperjes ugyanugy.)

Felelős szerkesztő: **Hedry Bertalan.**

Kiadótulajdonos: **Haitsch Lajos.**

Farbige und schwarzeidene Grenadines 95 kr. per Meter bis fl. 9.15 (in 10 verchiedenen Qualitäten) versendet in einzelnen Roben und Stücken zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depot **G. Henneberg** (k. und k. Hoflieferant). Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Reinseidene Stoffe 80 kr. per Meter, sowie á fl. 1.40 und fl. 1.35 bis fl. 6.10 (farbige, gestreift, und carrierte Dessins) versendet in einzelnen Roben und Stücken zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depot **G. Henneberg** (k. und k. Hoflieferant). Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

HIVATALOS ROVAT.

1456. tk. számhoz. 1886.

Hirdetmény-kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírre tétetik, miszerint Schlesinger Lipót végrehajthatónak Pivovarnik Janos végrehajtást szenvedett elleni ügyében 27 frt 30 kr. s jár. behajtása tekintetéből:

1. Elárvereztetik Lada község 1. sz. telekkönyvi 2/3 urbéri telekből álló ingatlan.
2. Kikiáltási ár 467 frt.
3. Az árverés a helyszínen, a község házában 1886. évi július 15-ének d. e. 10 órajakor megtartatik.

4. Venni szándékozók kötelesek 46 frt 70 krt készpénzben vagy óvadékpapirokban bánatpénzül letenni.

5. A vételár egyenlő részletekben és pedig az I-ső részlet 30, a 2-ik 60 nappal a leütéstől számítva 6% kamatokkal az eperjesi kir. adó-mint letéti hivatalba lefizetendő, bánatpénz az utolsó részletbe beszámíttatik.

6. A feltételek alulirt hatóságnál megtekintethetők.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság, Eperjesen 1886. évi április hó 8-án.

HASZLINSZKY,
jegyző.

PALUGYAY,
elnök.

206 sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirtott kir. végrehajtó közhírre teszi, miként az Eperjesi kir. bíróságnak 636 számú végzése által Dlugoszky Katalin javára Langsch Imre és neje ellen 200 frt és jár. erejéig elrendelt bízt. végrehajtás alkalmával alkalmával bíróság lefoglalt, és 350 frtra becsült 2 ló, takarmány és függő terméskből álló ingóságok f. évi május 5-ik napján d. e. 11 órakor Eperjes Polyánkán nyilvános árverés útján becsáron alól is el fognak adatni.
Eperjes, 1886. április 26.

Prestsák József,
kir. vghajtó.

202 sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirtott kir. végrehajtó közhírre teszi, miként az eperjesi kir. bíróságnak 618 sz. végzése által Hannel Zsigmond javára Langsch Imre és neje ellen 980 frt 60 kr. és jár. erejéig elrendelt bízt. végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1091 frt 50 krra becsült marha-állomány takarmány, gazdasági felszerelvény és házi bútorból álló ingóságok, f. évi május hó 5-ik napján, d. e. 9 órakor Eperjes Polyánkán nyilvános árverés útján becsáron alól is el fognak adatni.
Eperjes, 1886. évi április 26-án.

Prestsák József,
kir. vghajtó.

1496. tk. számhoz.

Hirdetmény-kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírre tétetik, miszerint a magas kinstár végrehajthatónak — Vasnyák József végrehajtást szenvedő elleni ügyében 68 frt 87 kr s jár. behajtása tekintetéből:

1. Elárvereztetik Sandal község 43 sz. tkvbeni ingatlan birtok.

2. Kikiáltási ár 563 frt.

3. Az árverés a helyszínen, a község házában 1886. évi július 19-nek d. e. 10 órajakor megtartatik.

4. Venni szándékozók kötelesek 56 frt 30 krt készpénzben, vagy óvadékpapirokban bánatpénzül letenni.

5. A vételár egyenlő részletekben, és pedig az első részlet egy, a második három, és a harmadik hat hónappal a leütéstől számítva 6% kamatokkal az eperjesi kir. adó mint letéti hivatalba lefizetendő, bánatpénz az utolsó részletbe beszámíttatik.

6. A feltételek alulirt hatóságnál megtekintethetők.

Kir. törvényszék mint tkvi hatóság Eperjesen, 1886. évi április hó 8-án.

Hazslinszky,
jegyző.

Palugyay,
elnök.

NEM HIVATALOS ROVAT.

LIPPMANN
KARLSBADI
PEZSCÖPORA

A karlsbadi ásv nyvizekből nyert forrás-termények segítségével készítve, tehát ezek minden hatályos anyagot tartalmaznak és minden gyógyító tulajdonait különös erőnyre juttatják.

Étvágyat gerjeszt		Használata kellemes	
Emésztést előmozdít	gyomorban szenvedőknek	Hatása biztos	
	Vade-mecuma		
Felülmulhatlan hashajtó szer			

Kivételes, gyors és biztos hatással.
Kellemes, olesó, kényelmes.
Egészséges! tehát üdítő!

minden esikarólag működő hajtószert pilulánál stb. előnyben részesítendő. Orvosilag ajánlva gyomor-, bél-, máj-, vese- és hólyag-bajoknál.

Elismert és sokat keresett háziszert.

Emésztési gyengeség vagy háborgatott emésztésnél, étvágyhiány, álló életmód által előidéztet gyomor és bél atonia, nyákkasság és evés utáni rosszullet, kellemetlen felbőgés, fel-fuvas, gyomorhív, gyomorfájdalom, — nyomás vagy görcs, — vértódlás, fofájás, szédülés, migraine, verrekedés, aranyér, — rendetlen székelés és makacs székrekedésnél. Approbált szer kövérség ellen. **Valódi csak** akkor, ha minden adagon a védjegy **Lippmann** kezevonása látható.

Kapható minden bel- és külföldi gyógyszerárban 2 frt 15 kr beküldése mellett, egy eredeti doboz bérmentve küldetik egy doboznál kevesebb nem küldetik.

Központi szétküldés: Lippmann gyógyszerára Karlsbadban.

Kapható eredeti dobozként 12 pár 2 frt, 1 pár 20 krt következő gyógyszerész uraknál: Eperjesen: — Bartfán: Toperczer, Kassán: Gallik, Miskolcz: dr. Hercz, dr. Rác, Munkácsen: Gottier, Nyiregyházan: Korányi, Lederer, Szopko, S.A.-Ujhelyen: Szopko stb.

DAS BESTE
Cigaretten-Papier
IST DAS ECHE
LE NOUBLON
französisches Fabrikat
von **CAWLEY & HENRY** in PARIS.
Vor Nachahmung wird gewarnt!
Die es Papier wird von den Herren
Dr. J. J. Pohl, Dr. E. Ludwig, Dr. E. Lippmann
Professoren der Chemie an der Wiener Universität, bestens empfohlen u. zwar wegen seiner ausgezeichneten Qualität, seiner absoluten Reinheit und weil denselben keinerlei der Gesundheit schädlichen Stoffen beigemischt sind.
183. 30-19
500 FEUILLES
FORMAT FRANÇAIS
CAWLEY & HENRY
PARIS
SEULS FABRICANTS.
ac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Beranger à PARIS.

Brünni szöveteket
elegáns 10-4
nyári öltönynek
Coupons 3.10 méterként azaz 4 bécsi rőf, minden egyes Coupon 4 frt 80 kr., finomabb 7 frtért, legfinomabb 10 frt 50 kr., leges-legfinomabb
valódi gyapjuszövetből,
valamint Kamngarn és felöltőszöveteket küld az összeg utánvétele mellett.
a rég ösmert posztógyári raktárt Siegel-Imhof.
Brünben.
Nyilatkozat: Minden Coupon 3.10 m. hosszú és 136 cm. széles tehát elegendő egy egész férfi öltönyre.
Az ismert soliditása fentvezett ezégnék kezeskedik, hogy csak a legjobb áru és csak a választott minta szerint küldetik el. Minthogy mostan sok hamis ezég „Brünner Waaren“ alatt csalást követ el, a fentvezett raktár mintákat ingyen s bérmentve küld.

BERNOVITS GUSZTÁV
ÖNYVNYOMDÁJA
(Kassán, malom-uteza 14. sz.)
ajánlja magát mindennemű, e szakba vágó
nyomatványok
gyors és pontos elkészítésére, a legjutányosabb áron.

Cs. kir. csztrák-magyar szabadalmazott
Farugony-matrácok
6 frt.

6 frt.
Pótlék szalmaszákok és sodronybetétek helyett
tiszt, tartós és jutányos, különösen alkalmas intézeteknek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedés.
A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.
12-7 Főraktár: Bécs, I. Neuer Mrkt 7

István főherceg I. rangú szálloda
Van szerencsém a főbb úri rendek és a t. ez. utazó közönséggel tudatni, hogy a **Főherceg István** szállodát **Budapestben, Ferencz-József rakpart** a magy. kir. tud. akadémia közelében átvettem és semmi költséget sem kiméltem, hogy ezt teljes új berendezés megszerzése által **egy első rangú szálloda** magasságára emeljem és ezáltal ennek régi hírnevét továbbra is megszilárdítsam. Midőn tehát szállodámat a főbb úri rendek és t. ez. utazó közönség kegyes figyelmére ajánlom, főtörekvésem lesz a t. vendégeim meglegedését, olesóság, tisztaság és pontos kiszolgáltság által megnyerni és megtartani és ennél fogva kérem új vállalatom támogatását, mely tisztelettel
Francis W,
szállodatulajdonos.